

הרב מיכאל רוזנצווייג - מקורות נוספים בענין ב' אוחזין

Page 1 of 3 – YIJE 5773 – Set 3

- 1 רמב"ם טוען ונטען ט
- 2 הלכה ז
- 3 שנים שהיו אוחזין בכלי אחד או שהיו רוכבין על גבי בהמה אחת, או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג או יושבין ז בצד
- 4 ערמה של חטים ומונחות בסמטא או בחצר של שניהם זה אומר הכל שלי וזה אומר הכל שלי כל אחד משניהן
- 5 נשבע בנקיטת חפץ שאין לו בזה הדבר פחות מחציו ויחלוקו, ושבועה זו תקנת חכמים ח היא כדי שלא יהיה כל
- 6 אחד תופס בטליתו של חברו ונטל בלא שבועה.
- 7 הלכה ט
- 8 היו שנים אדוקין בטלית זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי, זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום
- 9 שידו מגעת והשאר חולקין בשוה אחר שנשבעין, ויש לכל אחד לגלגל על חברו שכל מה שנטל כדין נטל.
- 10 הלכה י
- 11 היה זה אוחז בחוטין שבשפת כ הטלית וזה בחוטין שבשפה האחרת חולקין כלה בשוה אחר שנשבעין, וכל חלוקה
- 12 האמורה כאן בדמים לא שיפסידו עצמו של כלי או של טלית או שימיתו הבהמה.
- 13 הלכה יא
- 14 היה אוחז האחד את כולה וזה מתאבק עמו ונתלה בה הרי זו בחזקת האוחז את כולה.
- 15 הלכה יב
- 16 באו שניהם אדוקין בה ושמטה האחד מיד חברו בפנינו ושתק השני אף על פי שחזר וצוח אין מוציאין אותה מידו
- 17 כיון ששתק בתחלה הרי זה כמודה לו, חזר השני ותקפה ל מראשון אף על פי שהראשון (לא) צוח מתחלה ועד סוף
- 18 חולקין. +/השגת הראב"ד/ באו שניהם אדוקין וכו' עד חולקין. א"א אין טעם לזה עכ"ל. +
- 19
- 20 שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף ב עמוד ב
- 21 רשב"א
- 22 והרשב"א ז"ל כתב וזה לשונו האי מאי אי אמרת בשלמא רבנן וכו' קשה לי ודקארי לה אמאי קארי לה ומאי שייכא
- 23 מתניתין בדרבנן התם ודאי מוציא הוא אבל הכא תרווייהו תפסי לה. ונראה לי דקסלקא דעתיה דמקשה דמתניתין
- 24 נמי מאי דתפסי האי דידיה הוא ומאי דתפסי האי דידיה וכאלו נחלקה כבר וכל אחד מוחזק ועומד במחציתו ונמצא
- 25 כל אחד בא להוציא מחברו אותה המחצית שתחת ידו וכיון שכן זה צריך להביא ראיה במה שביד חברו ועד שלא
- 26 הביא ראיה אין חברו חייב לו כלום ועסק שבועה אין כאן כלל וכן השני במה שביד חברו ועיקר קושייתו גם כן לרבנן
- 27 מחמת השבועה היא ולא משום דקתני בה יחלוקו ופריק אי אמרת בשלמא רבנן התם דלא תפסי לה תרווייהו אלא
- 28 כולה ביד האחד לגמרי הוה ליה אידך המוציא מחברו עליו הראיה אבל כאן תרווייהו תפסי לה ואינה מחולקת ועדיין
- 29 מתעצמין בה זה אומר כולה שלי ובחזקתי היא וכו' הילכך יחלוקו בשבועה. כן נראה לי. עד כאן:

- 1 מהר"י כץ
- 2 ומהר"י כהן צדק ז"ל פירש כן וזה לשונו הא אמרי המוציא מחברו עליו הראיה וכו' ואי לא מייתי ראיה לא גבי מידי
3 והכא קתני חולקים משמע מפירושו דמחלוקת קשיא ליה. וקשה כיון שזה תופס ועומד וגם חברו שפיר קתני
4 חלוקה. ועוד דמשני הכא דתרווייהו תפסי פלגי בשבועה ומה לו להזכיר שבועה. ועוד דמשמע דפריך לרבנן מעין
5 פירכא דסומכוס לדידיה משבועה פריך. ויש לפרש דהכי פריך דלרבנן המוציא מחברו עליו הראיה והמוחזק נוטל
6 בלא שבועה והכי נמי כיון דתפסי תרווייהו יחלוקו בלא שבועה ומשני דהיכא דלא תפיס אלא חד אלימא תפיסתו
7 דהא לא מיחסר גוביינא ונוטל בלא שבועה והשתא משמע דלא איצטרך דרבי יוחנן אלא לסומכוס אבל לרבנן
8 מוכחא סוגיא דבלאו הכי ניחא ותימה לי דלקמן בעי תלמודא וכי מאחר שזה תופס וכו' ומייתי מדרבי יוחנן ודוחק
9 לומר דאליבא דסומכוס בעי. ויש לומר דלבתר דאייתי דרבי יוחנן מדסומכוס מסתברי ליה נמי למימר האי טעמא
10 לרבנן ואם כן היכא דתפסי תרווייהו בשאר ממון דלא שייך ביה תוקף יחלוקו בלא שבועה ומיהו לבתר דתקון
11 שבועת היסת אפילו על המוחזק לבדו ודאי צריכין לשבועה כשחולקים. עד כאן:
- 12 ריצב"ש
- 13 וזה לשון הריצב"ש ז"ל אלא מאי רבנן הא אמרי המוציא מחברו עליו הראיה. פירש רש"י ז"ל והכא חולקים. נראה
14 מדבריו דמקשה דלא הוה לן למימר הכא חולקים אלא המוציא מחברו עליו הראיה. וקשה דהא הכא אין האחד
15 מוציא יותר מן האחר ותירץ דהוה לן למימר הכא דיהא מונח עד שיבאו עדים ויעידו כיון שכל אחד רוצה להוציא
16 מחברו. ועדיין קשה לי מאי דאיתמר בגמרא בשנויא הכא דתרווייהו תפסי בה אמור רבנן פלגי בשבועה ולא הוה
17 ליה למימר אלא פלגי לחוד כיון דלא הוה קשה לן אלא אמאי חולקין. ורש"י נדחק הרבה ליישב לשון פלגי בשבועה
18 כמו שכתוב בפירושו ואף לפי פירושו היה לו לומר פלגי ובשבועה בתוספת וי"ו לפי דקדוק הלשון כיון שלא היתה
19 הקושיא על השבועה כלל רק על החלוקה. ולזה נראה לי לפרש דהקושיא היא דלרבנן נמי הוה לן למימר חולקין
20 בלא שבועה דהא אמרי המוציא מחברו עליו הראיה ואם לא יביא ראיה יפסיד ואין האחר צריך לישבע הכא נמי
21 דתרווייהו תפסי בה וכל אחד מוחזק בחציה הוה לן למימר שיטול כל אחד חציה שהוא מוחזק בו ואין צריך לישבע
22 כיון שאין אחד מביא ראיה שכולה שלו ומשנינן דלא אמרי רבנן שהמוחזק אין צריך שבועה אלא כשהוא מוחזק
23 גמור ותופס בה לבדו אבל בכאן דתפסי בה תרווייהו יש לומר שאף על פי שכל אחד מוחזק בחציה ומטעם זה
24 חולקין מכל מקום כיון ששניהם תופסין בטלית אחד אף בחצי האחר כל אחד מגרע חזקת חברו עד שצריך שבועה
25 ומשום הכי פלגי בשבועה. עד כאן:
- 26 שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף ו עמוד א
- 27 ר"ן
- 28 לא צריכא דאישתיק וכו'. נראה לי דבעיין הכי מפרשה. דודאי פשיטא לן האי דאישתיק ולבסוף צוח איכא למיתלי
29 בהודאה כיון דאישתיק ואיכא למימר דלאו הודאה היא כיון דלבסוף קא צוח אלא הכי קא מיבעיא לן מי אמרינן טלית
30 זו מתחילה בספק היתה עומדת שלא היינו יודעים של מי היא וכיון שכן אף ספק הודאה מהני להעמידה ברשות זה
31 שתקפה או דילמא כיון דקא צוח ואיכא למימר דהאי דאישתיק לאו משום הודאה הוא אין תולין לומר שמא הודה
32 לפי שטלית זו אף מתחילה לא היתה מוטלת בספק דאנן סהדי דמאי דתפיס האי דידיה הוא ומאי דתפיס האי
33 דידיה הוא וכיון שכן אין ספק הודאה מוציא מידי ודאי. ואם תרצה תפרש דכי אמרינן או דילמא כיון דקא צוח וכו'
34 הכי קאמרינן שאפילו נאמר שטלית זו בספק היתה מונחת בתחילה אין מעמידין אותה בחזקת זה שתקפה משום
35 דליכא לספוקי בהודאה כלל דכיון דקא צוח איגלאי מילתא בודאי דהווא דאישתיק סבר הא קחזו ליה רבנן ולא
36 משום הודאה כלל ומכל מקום כי אמרינן כיון דאישתיק אודויי אודי ליה לומר שאפשר לתלות בהודאה וכיון שטלית
37 זו בספק היתה עומדת מתחילה אף בספק הודאה סגי ליה אבל אלו היינו תופסים אותה בתחילה כאלו היא של
38 שניהם בודאי הדבר ברור שאין הודאה זו מעמידתה בחזקת התופס. ובסמוך תראה הא דבעיא לקמן הקדישה כי
39 לא תקפה מהו הביאנו לפרש כך. הר"ן ז"ל:

1	ר"ן
2	והר"ן פירש זה לשונו: ואם תמצי לומר תקפה אחד בפנינו מוציאין אותה מידו הקדישה כי לא וכו'. איכא למידק
3	טובא מאי קא מיבעיא לן והיכי סבירא לן דכיון דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט כמאן דתקפה דמי והא תקיפה לא
4	מהניא אלא מטעם הודאה ובהקדישה היכי שייכי בה הודאה. תירצו בתוספות דהכי קא מיבעיא לן מי אמרינן כיון
5	דאמירה לגבוה כמסירה להדיוט כיון דאקדשה בפנינו הוי ליה למצוח כאלו תקפה ומסרה לאחר ומדאישתיק אודויי
6	אודי ליה או דילמא סבר השתא מיהא הא לא תקפה וכל שלא תקפה מאי אצוח. ואין זה מחוור דהא מיייתין ראייה
7	מספק בכורות והתם ליכא למימר שתק ולבסוף צוח וליכא למידן ביה משום הודאה כלל.
8	לפיכך נראה לי דהכי פירושא דשמעתא אם תמצי לומר תקפה אחד בפנינו מוציאין אותה מידו הקדישה אינה
9	מקודשת שכיון שאין מעמידין אותה בידו משום ספק הודאה זו אלמא שאנו תופסין אותה כאלו היתה מתחילה
10	בודאי חציה של זה וחציה של זה וכיון שכן פשיטא לן דהקדישה אינה מקודשת שהרי הוא כמקדיש ממון שהוא של
11	חברו לגמרי ועוד שבין שתאמר שהיא מתחילה של שניהם בודאי או מן הספק כיון שאין מעמידין אותה ברשות
12	התוקף אלא בהודאה גמורה כאלו היתה של חברו בודאי הרי אין לו לזה חלק כלל באותו חציה כדי שתהא
13	מקודשת מכוחו אבל אם תמצי לומר דתקפה אחד בפנינו אין מוציאין אותה מידו אלמא שאין אנו תופסין טלית זו
14	בתחילה כאלו היתה בודאי של שניהם שאלו כך היאך מעמידין אותה ברשות התוקף מפני ספק הודאה זו שאינה
15	אלא ספק וכמו שכתבנו למעלה אלא ודאי אף בתחילה אנו רואין אותה בספק לכל אחד ואחד אלא שאין אנו מוציאין
16	כל חצי וחצי שבה מרשות התופס דמספיקא לא מפקינן ומשום הכי איכא לספוקי בהקדישה כי לא תקפה מהו
17	ואפילו לא שתק חברו אלא צוח דכיון דממון זה בספק של שניהם הוא עומד ועדיין יש לכל אחד ואחד איזה דין
18	אפילו בחצי האחר ואפילו ספק הודאה מהניא ליה דוקא לגבי הדיוט לא מפקינן מרשות תופס לפי שאין כוחו חל
19	ברשות חברו דמחוסר תקיפה ומשיכה אבל רשות גבוה בכל מקום חייל ולא מיחסרא ביה מסירה וכיון שממון זה
20	בספק הוא עומד חייל עליה הקדש מספיקא לענין איסורא דכמאן דתקפה כדיניה להדיוט דמי או דילמא כיון
21	דהשתא מיהא הא לא תקפה ואינו שלו לשום דבר אף לענין הקדש אינה מקודשת מכוחו ומייתי תא שמע מספק
22	בכורות דמשום דממונו של כהן הן קצת דאי תקפו כהן אין מוציאין מידו ובספק הן מוטלין מתחילתן אף על גב
23	דלענין ממון הדיוט אין מוציאין אותם מרשות התופס רשות גבוה הכא מכח ממונו של כהן חל אפילו ברשותו של
24	ישראל התופס אותם אף כאן אם תמצי לומר דתקפה אין מוציאין מידו כיון דבספק שניהם היא עומדת ואפילו לא
25	תקפה הרי היא בספק כל אחד ואחד אף על גב דלגבי ממון הדיוט אין מוציאין כל חצי וחצי שבה מרשות התופס
26	דוקא לגבי הדיוט משום דמחוסר תפיסה אבל רשות גבוה בכל מקום הוא חל מספק כיון דבספק היא עומדת וממון
27	כל אחד ואחד הוא דאי תקפו אין מוציאין מידו ודחינן קדושת בכור קאמרת התם לאו מכוחו של כהן הן קדושין
28	שהרי אינם ממונו כלל דלעולם אימא לך דתקפו כהן מוציאין אותם מידו וכיון שאינו ממונו כלל לשום דבר היאך הוו
29	קדושין מכוחו אלא התם שאני דקדושה הבאה מאליה היא ומעולם לא היה להם חזקת היתר ואיסורן מאליו הוא בא
30	אבל הכא שצריך לבא מכוחו של מקדיש לעולם אימא לך דאפילו אם נאמר תקפה אחד בפנינו אין מוציאין אותה
31	מידו הקדישה אינה מקודשת. כן נראה לי. עד כאן: